

Certificering van bos en hout, een symptoombestrijding?

Het uitoefenen van duurzaam bosbeheer is wereldwijd voor de mens niet alleen van cruciaal belang, het is bittere noodzaak. Het bos is één van onze belangrijkste zuurstofleveranciers. In principe zal dat weinig discussie geven. Dat een efficiënte houtproductie en houtgebruik hieraan direct is gekoppeld, is net zo logisch. De noodzaak van de houtconsumptie is onomkeerbaar. Het is echter zeer twijfelachtig of de primaire doelstelling van een beter en vooral duurzaam bosbeheer door het gehele, globaal opgetuigde certificeringscircus uiteindelijk tot het gewenste resultaat zal leiden. Verder lijkt het er anno 2005 op dat er wereldwijd meer mensen met certificeren bezig zijn dan er mensen daadwerkelijk aan duurzaam bosbeheer werken. Deze publicatie beoogt eens kritische kanttekeningen te maken en aan de boom te schudden.

Laten we eens kijken naar de echte oorzaak en naar het brandhoutverbruik. Het laatste doet in grote mate bossen en hout verdwijnen. Diverse publicaties over certificering stellen de problematiek van 'duurzaam bosbeheer' als complex voor. Eigenlijk is de oorzaak heel duidelijk en eenvoudig. Welk land, dat enorme ontbossing demonstreert men ook neemt, de oorzaak van en de verantwoordelijkheid voor ontbossing ligt altijd primair bij de regering van dat betreffende land. Vervolgens komen de overheidsinstellingen, die eenzelfde beleid en gedrag als die betreffende regering aan de dag leggen, hoe kan het anders. Neem bijvoorbeeld Brazilië, waar grote oppervlaktes door illegale boskap verdwijnen, jaar in, jaar uit. Het land is voor 63% bebost en verliest jaarlijks rond **58%** van de houtproductie aan brandhout of wel zo'n 115 miljoen m³.

In de bossen geldt de wet van de jungle. Grootgrondbezitters 'verwerven' hun grond illegaal met medeweten van de regering. Ze worden zelfs op slimme wijze weer 'gesubsidieerd' door de eigen overheid. Ze kappen illegaal bos. Beambten in alle regionen worden omgekocht. Tegenstanders, zoals onlangs een non, worden 'eenvoudig' vermoord. De arbeiders werken er als slaven, zijn volledig onderworpen en kunnen geen verandering in de situatie brengen.

In Indonesië is het niet veel anders. Rond **82%** of wel 160 miljoen m³ gaat verloren aan brandhout. Het gehele Afrikaanse continent laat **gemiddeld 82%** van haar houtproductie in rook opgaan of wel 496 miljoen m³. Alles gaat dus als CO₂ de lucht in, waarvan maar een klein percentage door natuurlijke branden of door geplande energie-

voorziening wordt veroorzaakt. Het merendeel geschiedt noodgedwongen door de zogenaamde 'grootgrondbezitters', de stammen en de lokale bevolking. U en ik zouden precies hetzelfde doen onder hun omstandigheden.

Het is totaal onredelijk te verwachten dat op korte of lange termijn (globale) certificering hierin grondige verbetering zal kunnen brengen. Niemand in de lokale besluitvormingsketens van het zichzelf beschermend systeem heeft er namelijk belang bij. Wij met ons westers denken zullen veel, erg veel moeten doen dat te veranderen. Men hoeft alleen van de 'leiders' en hun families van die landen na te gaan, welk een luxe en extravagant leven zij leiden, waar en op welke wijze ze hun vrije tijd door brengen en wat op hun bankrekeningen in het buitenland staat. Ze blijvend van corruptie te verwijten brengt ook niet veel, wij met onze eigen bouwfraude, enz. Wat moet men denken van Maleisië waar veel oorspronkelijk bos wordt omgezet in rubberplantages. De oorzaak is dus eenvoudig, de oplossing is erg landgebonden, werkt niet met een globale aanpak en is zeker niet eenvoudig.

Dat certificering in de westerse wereld meer grond heeft gevat is niet zo verwonderlijk. Wanneer met inachtneming van de huidige economische situatie en de beschikbaarheid van alle technische hulpmiddelen het gehele traject van duurzaam bosbeheer, effectief en efficiënt houtgebruik bedrijfsmatig wordt bekeken dan heeft men nauwelijks certificering nodig of anders gezegd het is gemakkelijk in 'het proces' mee te nemen. Neem hierbij Canada en Finland als voorbeeld. Een land dat ook genoemd moet worden is China. Het land heeft zich in vrij korte tijd met enorme herbebossingscampagnes van 7% naar 18% bebossing ontwikkeld en is tevens met natuurbescherming bezig. Tegelijkertijd wordt op grote schaal uit Indonesië en Rusland hout geïmporteerd, meestal uit illegale kap. Hoe kan men Chinezen, die één zeventiende houtverbruik hebben van dat van Amerikanen, verbieden eenzelfde gebruik te hebben. Certificering brengt ook hier niets, er zijn eenvoudig andere zwaarwegender waarden die tellen.

Het ziet er naar uit dat al die certificeringscolones, gelijk de vermeende grootgrondbezitters van Brazilië en al die andere gelijksoortige landen, meer met zich zelf bezig zijn dan met het eigenlijke probleem. Het wachten is nog om al dat brandhout te

certificeren, voor het in CO₂ opgaat. Bovendien de werkelijke oorzaak en aard van het bosbeheer probleem kan vanuit bedrijfsmatig standpunt bekeken nimmer met 'certificering' worden opgelost. De westerse wereld met landen als België, Duitsland, Engeland, Frankrijk, Nederland en Portugal worden nu dus geconfronteerd met hun eigen koloniale verleden, waarbij ze maar weinig professioneel 'bestuur' hebben nagelaten. Of hebben zij allen dit in het verleden zo willens en wetend geschapen?

Nee, ik zie geen enkel heil in certificering, ik zie geen regering door de bocht gaan vanwege certificering. Het lijkt zinvol dat al die certi-

ficeerders zich eens afvragen waar ze mee bezig zijn, voor het middel erger wordt dan de kwaal. De echte oorzaak zal een zeer selectieve aanpak vereisen, die nauwelijks kans heeft, zolang niet andere levensbedreigende situaties in de betreffende landen zijn opgelost en zolang men de belanghebbenden van het huidige systeem geen alternatief biedt of ontmantelt. Met een stempel op een plankje hout zal men uiteindelijk weinig of niets bereiken.

Kleve, 2005
Tjerk Miedema
miedematj@AOL.com